

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie P. I. – sędziego Sądu Apelacyjnego w [...], J. W. oraz I. P. – sędziów Sądu Okręgowego W.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu w dniu 19 września 2023 r.

zażalenia wnioskodawcy P. K., z dnia 7 czerwca 2023 r.

na zarządzenie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2023 r., sygn. akt I ZPI 3/22, o odmowie przyjęcia wniosku o wydanie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej P. I. – sędziego Sądu Apelacyjnego w [...], J. W. oraz I. P. – sędziów Sądu Okręgowego W.

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2023, poz. 217; dalej: „p.u.s.p.”)

postanowił:

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie

UZASADNIENIE

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] pismem z dnia 17 grudnia 2020 r. (data wpływu) przekazał do Sądu Najwyższego pismo P. K. z dnia 30 kwietnia 2020 r. (data wpływu do SA w W.) zatytułowane „akt oskarżenia”, skierowane pierwotnie do Sądu Apelacyjnego w [...] według właściwości. Z treści rzeczzonego pisma wynika, że P. K. zarzucił P. I. – sędziemu Sądu Apelacyjnego w [...], J. W. oraz I. P. – sędziom Sądu Okręgowego W. popełnienie czynu polegającego na tym, że: w W. w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, działając wspólnie i w porozumieniu, w zamiarze bezpośrednim, dokonali

pomówienia pokrzywdzonego oraz znieważenia pokrzywdzonego, o takie postępowanie i właściwości, które poniżały w opinii publicznej i narażały na utratę zaufania, tj. o przestępstwo z art. 212 k.k. oraz art. 216 k.k.

W oparciu o tak skonstruowany zarzut P. K. wniósł o wydanie zgody na pociągnięcie wskazanych sędziów do odpowiedzialności karnej, przekazanie wniosku organowi właściwemu do jego rozpoznania oraz wyznaczenie pełnomocnika z urzędu.

Sąd Najwyższy zarządzeniem z dnia 10 maja 2023 r., sygn. akt I ZPI 3/22, odmówił przyjęcia wniosku złożonego przez P. K. z uwagi na brak legitymacji do wystąpienia z wnioskiem.

Zażaleniem z dnia 7 czerwca 2023 r. P. K. zaskarżył zarządzenie w całości. Zaskarżonemu zarządzeniu zarzucił „rażące nieprawidłowości i brak ustaleń stanu faktycznego, nieważność, rażące naruszenie prawa, brak rozpoznania wniosków” oraz brak informacji odnośnie autora zaskarżonego zarządzenia. Na podstawie tak skonstruowanych zarzutów wniósł o uchylenie lub zmianę zaskarżonego zarządzenia poprzez nadanie biegu wnioskowi bądź wydanie uchwały zezwalającej na pociągnięcie wskazanych sędziów do odpowiedzialności karnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zażalenie wnioskodawcy – P. K. nie zasługiwało na uwzględnienie.

Kwestię immunitetu sędziowskiego reguluje przepis art. 80 p.u.s.p., którego § 1 stanowi, że sędzia nie może być zatrzymany ani pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia właściwego sądu dyscyplinarnego. W tym stanie rzeczy, Sądowi Najwyższemu, jako sądowi właściwemu na podstawie art. 27a § 1 ust. 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2023 poz. 1093), przysługuje uprawnienie do wstępnej kontroli wniosku o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej oraz odmowa jego przyjęcia w przypadku, gdy nie odpowiada on warunkom formalnym pisma procesowego określonym w Kodeksie postępowania karnego lub jest oczywiście bezzasadny (art. 80 § 2 b p.u.s.p.).

Jedną z okoliczności przemawiającą za zasadnością przyjęcia do rozpoznania rzeczonoego wniosku jest przede wszystkim jego prawidłowe zainicjowanie, co skorelowane jest z wymogiem zawartym w art. 13 k.p.k. Przepis ten stanowi, że uzyskanie zezwolenia władzy, od którego ustawa uzależnia ściganie, należy do oskarżyciela. W odniesieniu do przestępstw popełnionych przez sędziego, należy zatem wpięrw zainicjować postępowanie karne, a następnie wystąpić do sądu dyscyplinarnego o wydanie uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej. Dopiero bowiem uzyskanie statusu strony w postępowaniu karnym toczącym się o ten sam czyn, przeciwko tej samej osobie, daje podstawę do przyznania wnioskodawcy statusu strony w postępowaniu delibacyjnym. W innym wypadku wydanie przez sąd dyscyplinarny uchwały w tym zakresie zostałoby niejako uczynione „in blanco” i byłoby zawieszone w próżni, co też stoi w sprzeczności z istotą postępowania, o którym mowa w art. 80 p.u.s.p.

Ponadto, zgodnie z art. 80 § 2a p.u.s.p., wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jeżeli nie pochodzi od prokuratora, powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata albo radcę prawnego będącego pełnomocnikiem. Przepis ten ma na celu zapewnienie stronie postępowania profesjonalnej reprezentacji w sprawie oraz dokonania obiektywnej oceny przez podmiot profesjonalny poprzez uznanie, że przesłanki do wystąpienia z wnioskiem zachodzą.

Przenosząc powyższe na kanwę niniejszej sprawy wskazać należy, że wnioskodawca – P. K. zarzucił P. I. – obecnie sędziemu Sądowi Apelacyjnego w [...], J. W. oraz I. P. – sędziom Sądowi Okręgowego W. popełnienie czynu z art. 212 k.k. oraz art. 216 k.k., czyli przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego. Wymagają one zatem prawidłowego sporządzenia prywatnego aktu oskarżenia oraz wniesienia go do sądu właściwego do jego rozpoznania. Dopiero po zainicjowaniu tegoż postępowania możliwym staje się ubieganie o zainicjowanie postępowania w przedmiocie uchylenia immunitetu wskazanym we wniosku sędziom.

Pismo P. K. z dnia 30 kwietnia 2020 r. (data wpływu do SA w [...]) zatytułowane „akt oskarżenia”, przekazał do Sądu Najwyższego Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] pismem z dnia 17 grudnia 2020 r. (data wpływu). Brak przy tym było informacji odnośnie statusu

możliwej sprawy karnej wszczętej na podstawie rzeczonego pisma. Wnioskodawca, do dnia dzisiejszego, nie potrafił wskazać sądu powszechnego, przed którym zawisła sprawa z art. 212 k.k. bądź art. 216 k.k. oraz jej sygnatury, choć wiadomościami tymi powinien dysponować jako strona postępowania. Takich informacji nie przekazał Sądowi również adw. A. B. będący pełnomocnikiem z urzędu P. K. Nie jest przy tym rolą sądu dyscyplinarnego wypełnienie podstawowych obowiązków strony, która to powinna dopełnić wszelkich wymogów formalnych inicjujących niniejsze postępowanie. Przede wszystkim – co należy wyraźnie podkreślić – jej obowiązkiem jest wykazać, że sprawa karna przeciwko wskazanym we wniosku sędziom o zarzucane im czyny zawisła przed sądem powszechnym.

W tym kontekście zauważyć należy, że Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej zarządzeniem z dnia 15 lutego 2021 r., sygn. akt DPI I 4/21, wyznaczył wnioskodawcy P. K. pełnomocnika z urzędu w osobie adw. A. B. Następnie, adw. A. B. w piśmie z dnia 2 czerwca 2022 r. poinformował Sąd, że po zapoznaniu się z aktami sprawy nie dostrzega podstaw do sporządzenia wniosku o pociągnięcie do odpowiedzialności karnej wskazanych sędziów. Przewodniczący Wydziału I Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego zarządzeniem z dnia 28 marca 2023 r., sygn. akt I ZPI 3/22, przesłał odpis pisma adw. A. B. do wnioskodawcy – P. K. oraz wezwał go do przedstawienia wniosku o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziów w osobach P. I., J. W. oraz I. P. sporządzonego i podpisanego przez adwokata lub radcę prawnego. Wnioskodawca, pomimo wskazanego w zarządzeniu terminu, do dnia dzisiejszego nie wywiązał się z ciążącego na nim obowiązku.

P. K. pismem z dnia 21 kwietnia 2023 r. nie tylko więc nie odniósł się do treści zarządzenia z dnia 28 marca 2023 r., o którym mowa powyżej, lecz również wniósł do Sądu Najwyższego wniosek o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu, poprzez jego zmianę, kwestionując przy tym działania i stanowisko adw. A. B. Nie wykazał on jednak w sposób należyty i dający się obiektywnie ocenić z czego owe żądanie wywodzi. Co więcej, wnioskodawca oparł się wyłącznie na

subiektywnym odczuciu braku profesjonalizmu względem adw. A. B. wynikającym z jego pisma z dnia 2 czerwca 2022 r.

W tym stanie rzeczy z uwagi na niesporządzenie i niepodpisanie wniosku, o którym mowa w art. 80 p.u.s.p. przez podmiot profesjonalny, nie tylko nie było podstaw do przyznania P. K. kolejnego pełnomocnika z urzędu, lecz przede wszystkim do uznania, że jest on podmiotem uprawnionym do wystąpienia z wnioskiem, o którym mowa w art. 80 u.p.u.s.p. Skoro P. K. nie wywiązał się z nałożonego na niego obowiązku podpisania wniosku przez radcę prawnego bądź adwokata, a zatem nie zainicjował postępowania delibacyjnego w sposób prawidłowy, bezcelowym było rozpatrywanie jego wniosku o zmianę pełnomocnika z urzędu. W tym stanie rzeczy, w oparciu o właściwą podstawę prawną, tj. 80 § 2b p.u.s.p., Sąd Najwyższy zarządzeniem wydanym w sprawie o sygn. akt I ZPI 3/22 zasadnie odrzucił wniosek P. K. z dnia 30 kwietnia 2020 r.

Na koniec wskazać należy, że zarzut P. K., jakoby zaskarżone zarządzenie obarczone było przymiotem nieważności nie znajduje oparcia w prawie. Zgodnie z treścią art. 113 k.p.k. orzeczenie podpisują wszyscy członkowie składu orzekającego, co odnośnie zarządzenia o odmowie przyjęcia wniosku o wyrażenie zgody na pociągnięcie wskazanych we wniosku sędziów do odpowiedzialności karnej oznacza, że podpis pod orzeczeniem złożyć powinien rozpoznający sprawę jednoosobowo sędzia Sądu Najwyższego, któremu sprawa została przydzielona. W niniejszej sprawie wspomnianym sędzią był SSN Paweł Wojciechowski, którego własnoręczny odpis widnieje w miejscu przeznaczonym na podpis sędziego wydającego zarządzenie, znajdującym się pod uzasadnieniem. P. K. przesłano natomiast odpis tego zarządzenia, z pieczętą poświadczającą jego zgodność z oryginałem.

W tym stanie rzeczy, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[M. T.]

[ms]

